

Tonggak ke-3 Manifesto Rakyat: Ke arah Masyarakat Adil, Saksama dan Demokrasi

3a: Pembaharuan Pilihan Raya

Pengenalan

Bagi sebuah negara demokrasi, kita mempunyai sistem pilihan raya yang kuno. Pembaharuan pilihan raya menjadi asas untuk memastikan medan permainan yang sama rata untuk semua dan memastikan suara rakyat didengari.

I: Undang-undang/Mekanisme Anti-lompat-parti

Berikutan Langkah Sheraton, pertukaran parti yang mengakibatkan kejatuhan kerajaan penggal pertama Pakatan Harapan pada tahun 2019, rakyat semakin bimbang dengan masalah yang timbul apabila wakil rakyat "lompat parti" dalam jumlah yang boleh mempengaruhi perubahan dalam kerajaan. Sejak Februari 2020, kita telah melihat kejatuhan dua kerajaan persekutuan, tiga perdana menteri dalam masa tiga tahun, dan kejatuhan tujuh kerajaan negeri, semuanya disebabkan oleh lompat parti atau penarikan sokongan kepada perdana menteri atau ketua menteri.

1. Berusaha ke arah mewujudkan mekanisme anti-lompat-parti yang tidak memerlukan pilihan raya semula.

Tukar sistem pilihan raya untuk membenarkan parti calon yang menang mengekalkan kerusi sekiranya wakil rakyat meninggalkan parti, iaitu Perwakilan Berkadar Senarai Tertutup (CLPR).

(drshamkk, Cadangan 3A-1)

Di bawah undang-undang semasa dan sistem *First-Past-The-Post* (FPTP), kebebasan berserikat wakil rakyat seperti yang dijamin di bawah Perkara 10 (1)(c) Perlembagaan Persekutuan memastikan hak mereka untuk menukar gabungan parti dan membawa kerusi yang mereka wakili bersama. Bagi membolehkan sebuah parti

megekalkan kerusi itu, sistem pilihan raya berkadar perlu wujud, iaitu kerusi diperuntukkan mengikut peratusan undi yang dimenangi oleh sesebuah parti. Dalam sistem sedemikian, jika seorang wakil rakyat keluar parti, orang seterusnya dalam senarai parti akan mengambil alih kerusi tersebut, sekali gus menghilangkan keperluan untuk pilihan raya kecil.

2. Gubal undang-undang berdasarkan pertimbangan pada anti-lompat dan pilihan raya pecat.

Memasukkan dalam peruntukan undang-undang baharu mengenai anti-lompat dan pilihan raya pecat untuk menangani masalah lompat parti dengan berkesan. Selaras dengan ini, Perkara 10 Perlembagaan Persekutuan, yang berkaitan dengan kebebasan berserikat, harus dipinda untuk memasukkan klausa penghadan untuk pelompat parti.

II: Perwakilan

Mengenai perwakilan, dua isu utama ialah gender dan salah pembahagian kawasan pilihan raya parlimen. Meskipun bilangan calon wanita yang dicalonkan pada pilihan raya umum keempat belas telah mencatatkan rekod, namun hanya 14.4% berjaya menjadi ahli Parlimen. Sementara itu, pilihan raya lepas telah diadakan pada sempadan kawasan pilihan raya yang tidak adil di mana ia memberi kesan pada keputusan pilihan raya. Sempadan pilihan raya yang tidak adil dibina atas ketidakseimbangan (saiz pengundi kawasan pilihan raya yang tidak sama rata) dan gerrymandering (manipulasi sempadan pilihan raya dengan niat partisan). Ketidakseimbangan kawasan pilihan raya mencabuli prinsip Satu Orang, Satu Undi, Satu Nilai.

Walaupun Jadual Ketiga Belas Perlembagaan Persekutuan, Seksyen 2(c), menyatakan bahawa "bilangan pengundi dalam setiap bahagian pilihan raya dalam sesebuah Negeri sepatutnya lebih kurang sama", Suruhanjaya Pilihan Raya (SPR) telah memilih untuk menumpukan pada pengecualian: "kecuali bahawa, dengan mengambil kira kesukaran yang lebih besar untuk menjangkau pengundi di daerah negara dan kesukaran lain yang dihadapi oleh bahagian-bahagian pilihan raya luar bandar, ukuran pewajaran bagi kawasan harus diberikan kepada bahagian pilihan raya tersebut." Akibatnya, kawasan pilihan raya luar bandar lebih banyak diwakili dengan pengundi yang jauh lebih sedikit, berbanding kawasan bandar yang kurang diwakili. Lebih memburukkan lagi keadaan, walaupun terdapat prinsip yang digariskan dalam

Seksyen 2(d) yang menyatakan, “perhatian patutlah diberikan kepada kesulitan yang akan timbul dengan perubahan bahagian-bahagian pilihan raya, dan kepada pemeliharaan hubungan tempatan”, SPR telah berulang kali mengabaikan sempadan pihak berkuasa tempatan mengikut suka hati mereka dan membahagikan kampung-kampung dan taman perumahan untuk menghasilkan keputusan pilihan raya tertentu yang diingini.

3. Beri insentif untuk meletakkan lebih ramai calon wanita dalam pilihan raya.

Pembiayaan langsung berasaskan kerusi untuk parti politik boleh mengukuhkan perwakilan wanita dalam badan perundangan.

(Danesh Prakash Chacko, Tindak Malaysia, Cadangan 3A-2)

BERSIH 2.0 mencadangkan memperuntukkan RM10 juta setiap tahun untuk parti politik, dibahagikan secara berkadar mengikut pemilikan bilangan ahli Parlimen wanitanya. Ini memberi insentif kepada parti politik untuk bukan sahaja menamakan lebih ramai calon wanita, tetapi juga menganggap mereka sebagai calon yang serius dengan meletakkan mereka di kerusi boleh menang.

4. Sempadan bahagian pilihan raya yang lebih adil.

(Jusni Yusoff, IKRAM, Cadangan 3A-3)

- i. Memindahkan kuasa yang diberikan kepada Parlimen untuk membahagikan kerusi kepada Suruhanjaya Sempadan yang berasingan.

(Danesh Prakash Chacko, Tindak Malaysia, Cadangan 3A-4)

- ii. Bebaskan SPR daripada pengaruh Eksekutif melalui pembaharuan dalam proses pelantikan, perjawatan dan belanjawan.
- iii. Membentuk Jawatankuasa Tetap etap Urusan Pilihan Raya di Parlimen untuk memastikan SPR bertanggungjawab kepada Badan Perundangan.

III: Tadbir Urus & Akauntabiliti

Pada masa ini, tiada mekanisme pembetulan yang kukuh untuk memastikan parti politik bertanggungjawab atas kesalahan mereka. Tadbir urus yang lemah, digabungkan dengan kekurangan ketelusan dan akauntabiliti dalam sistem politik,

telah menimbulkan persekitaran politik yang sangat terdedah kepada rasuah. Salah laku rasmi, penganiayaan orang, penyalahgunaan kuasa dan prestasi yang tidak memuaskan meresap di setiap peringkat hierarki kerajaan.

5. Mereka bentuk Petunjuk Prestasi Utama (KPI) tahunan untuk wakil rakyat.

Orang ramai boleh mengukur kemajuan ikrar kempen dan kredibiliti wakil rakyat mereka dengan membuat penilaian prestasi berdasarkan ikrar kempen pilihan raya mereka.

(Jhasinta, Cadangan 3A-5)

IV: Pemisahan Politik & Perniagaan

Kekurangan ketelusan atau keterbukaan dalam tender kerajaan dan pelantikan politik dalam syarikat berkaitan kerajaan (GLC) telah menggalakkan pembentukan pelbagai tahap rangkaian naungan dalam perhubungan politik dan perniagaan, seterusnya memburukkan lagi rasuah kerajaan.

6. Larang wakil rakyat daripada terlibat dalam perniagaan.

Wakil rakyat tidak seharusnya terlibat dalam perniagaan, kerana kedudukan mereka dalam kerajaan memberi mereka akses kepada maklumat secara langsung yang boleh dieksploitasi untuk keuntungan mereka sendiri. Sebagai contoh, dalam bidang pemerolehan awam, wakil rakyat mungkin antara yang pertama mengetahui projek tender kerajaan dan menggunakan pengetahuan itu untuk mendapatkan projek untuk perniagaan mereka sendiri, bercanggah dengan prinsip tender bersaing.

7. Perkenalkan tender terbuka dalam pemberian projek kerajaan.

Rasuah yang berlaku di peringkat atasan kerajaan telah mengakibatkan banyak ketirisan dan kehilangan dana yang sepatutnya milik tabung awam. Insentif utama untuk melompat parti ke pihak kerajaan ialah akses kepada kontrak kerajaan yang menguntungkan; Oleh itu, proses pemberian kontrak tersebut haruslah telus untuk menghilangkan insentif dan mencegah bentuk rasuah ini.

(John Ku, Cadangan 3A-6)

8. Haramkan pelantikan wakil rakyat ke lembaga pengarah syarikat berkaitan kerajaan, syarikat pelaburan berkaitan kerajaan dan lembaga berkanun.

Adalah sangat tidak profesional dan konflik kepentingan bagi wakil rakyat untuk mengambil jawatan bergaji dalam GLC dan lembaga berkanun di samping tugas kawasan pilihan raya mereka, memandangkan hubungan politik dan peranan mereka sebagai penggubal undang-undang untuk menyemak Kerajaan (termasuk prestasi GLC). Hal ini juga boleh mengalihkan perhatian mereka daripada tugas sepenuh masa mereka untuk memberi perkhidmatan kepada pengundi mereka. Akta Syarikat Berkaitan Kerajaan diperlukan untuk mengawal aspek ini.

Kata-kata Penutup

Untuk sistem pilihan raya yang lebih baik dan adil serta menghapuskan kronisme, rasuah dan naungan yang telah melanda sistem politik selama beberapa dekad, pertama, perlu ada akauntabiliti wakil rakyat yang lebih besar; kedua, komposisi Dewan Rakyat seharusnya lebih mencerminkan rakyat Malaysia dari segi gender; ketiga, mekanisme yang berterusan, seperti sistem penilaian KPI, harus dilaksanakan untuk memastikan wakil rakyat bertanggungjawab dan memberi tekanan kepada mereka pada pertengahan penggal sekiranya mereka gagal melaksanakan tugas mereka dengan memenuhi jangkauan rakyat.